

Märksõnastamine

Taust:

Märksõnastamine põhineb asutusepõhisel hierarhiliselt struktureeritud märksõnastikul, mis võimaldab hallata märksõnu, nende seoseid ning kasutamist erinevate objektide juures. Nõuetes kirjeldatakse märksõnade loomise, haldamise, pärimise, valimise ja otsingus kasutamise põhimõtteid.

Märksõnastamise ärinõuded süsteemile

Nr	Märksõna	Ärinõue süsteemile
1	Lisamine	Võimaldab määrata märksõnu järgmistele objektidele: <ul style="list-style-type: none"> • sari • toimik • dokument • asjatoimik
2	Andmeväli "Märksõnad"	<ul style="list-style-type: none"> • Süsteem peab võimaldama luua andmevälja, mis võimaldab asutusepõhiselt hallata märksõnu hierarhilise puuna. Hierarhia tasemete arv ei ole piiratud. • Märksõnal võib olla:<ul style="list-style-type: none"> ◦ ülem-märksõna, ◦ 0...n alam-märksõnu • Märksõnal on positsioon hierarhias (järjestus). • Süsteem peab kuvama märksõnad hierarhiliselt, kus<ul style="list-style-type: none"> – ülemise taseme märksõnad kuvatakse tähestikulises järjekorras ning – iga ülemise taseme all olevad alammärksõnad kuvatakse samuti tähestikulises järjekorras.
3	Asutusepõhisus	<ul style="list-style-type: none"> • Süsteem võimaldab luua märksõnu asutusepõhiselt. • Ühe asutuse märksõnad ei ole nähtavad ega kasutatavad teistele asutustele.
4	Märksõnade haldamine	<ul style="list-style-type: none"> • Märksõnu saab administraator:<ul style="list-style-type: none"> ◦ luua, ◦ muuta, ◦ kustutada (sh koos alam märksõnadega), ◦ muuta mitte kasutusel olevaks,<ul style="list-style-type: none"> ▪ määrata kehtivusaja. • Süsteem peab tagama, et:<ul style="list-style-type: none"> ◦ mitteaktiivseid märksõnu ei saa enam uutele objektidele lisada, ◦ kustutada on võimalik ainult mitteaktiivseid märksõnu<ul style="list-style-type: none"> ▪ kustutatud märksõnu ei saa enam uutele objektidele lisada,<ul style="list-style-type: none"> • kustutatud märksõnad kustuvad aktiivselt sarjalt, toimikult (lõpetatud sarjadelt ja toimikutelt ei kustu). ◦ Mitteaktiivseid märksõnu ei kuvata kasutajale dokumendipuu tasanditel ◦ Mitteaktiivseid märksõnu ei kuvata kasutajale uue dokumendi loomisel märksõnade valikul ◦ Olemasolevate loodud dokumentide ja asjatoimiku märksõnastus säilib ka juhul, kui märksõna märgitakse mitteaktiivseks või kustutatakse
6	Kombinatsioonid, pärimine	<ul style="list-style-type: none"> • Süsteem peab võimaldama luua mitu olemit (sari, toimik jne) samade märksõnakombinatsioonidega. • Süsteem peab võimaldama kasutajal olemit luues sellele määrata märksõnad ning panna pärima alanejatele.
7	Märksõna toimikult pärimine	<ul style="list-style-type: none"> • Kui toimiku andmeväljadel on märgitud märksõna/märksõnu, pärib dokument automaatselt märksõnad toimikult.<ul style="list-style-type: none"> ◦ Muutmisõigustega kasutajal on võimalik dokumendil märksõnu lisada, muuta, kustutada.

8	Märksõna valimine objektile	<p>On võimalik lisada n arv märksõnu.</p> <p>Kasutajal on võimalik valida nii alamtasandi, kui ka ülemtasandi märksõnu.</p> <p>Korraga saab valida mitu märksõna (sh erinevatest hierarhia harudest) ilma, et peaks otsingut uuesti teostama.</p> <p>Süsteem peab pakkuma kahte paralleelset märksõna valimise viisi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Puuvaade <ul style="list-style-type: none"> ◦ hierarhiline märksõnapuu, ◦ alam- ja ülem-märksõnade avamine/sulgemine/valimine. • Tekstipõhine otsing (autocomplete) <ul style="list-style-type: none"> ◦ kasutaja saab alustada märksõna kirjutamist, ◦ süsteem pakub sobivaid märksõnu kogu hierarhiast, ◦ kuvatakse märksõna koos hierarhilise teega.
9	Märksõnade muutmine ja kustutamine dokumendil	Märksõnade muutmisel ja kustutamisel rakenduvad samad õiguste reeglid, mis üldiselt dokumendil.
10	Märksõnade kasutamine otsingus	<ul style="list-style-type: none"> • Märksõnapõhine otsing <ul style="list-style-type: none"> ◦ Süsteem peab võimaldama dokumentide otsingut ühe või mitme märksõna (nii ülemtasandi märksõnade, kui ka alamtasandi märksõnade) alusel. ◦ Süsteem peab võimaldama teostada otsingut kõigile dokumentidele, asjatoimikutele määratud märksõnade alusel, sõltumata sellest, kas vastav märksõna on märksõnastikust <ul style="list-style-type: none"> ▪ kustutatud <ul style="list-style-type: none"> • kustutatud märksõnu kuvatakse otsingus ainult juhul, kui see märksõna on määratud objektile. ▪ kasutusel või mitte kasutusel olevas olekus. • Otsing peab toetama nii: <ul style="list-style-type: none"> ◦ ühe märksõna järgi otsimist, ◦ mitme märksõna järgi otsimist (otsing töötab OR loogikaga) ◦ märksõnade kombineerimist teiste otsingukriteeriumidega (nt dokumendiliik, kuupäev). • Hierarhia arvestamine otsingus <ul style="list-style-type: none"> ◦ Kui otsingus valitakse ülem-märksõna, peab süsteem vaikimisi hõlmama ka kõik selle alam-märksõnad. • Süsteem peab võimaldama kasutajal (täpsemalt detailse otsingu nõuetes): <ul style="list-style-type: none"> ◦ salvestada märksõnapõhiseid otsinguid ja neid hiljem korduvkasutada. ◦ kasutada neid hiljem korduvotsingutena.
11	Logi	Märksõnade haldustegevused (loomine, muutmine, kustutamine, märkida kasutusel/mitte kasutusel) peavad olema logitavad vastavalt süsteemi üldistele logimise põhimõtetele.